

ESKİ GALATA SARAYI KÜTÜPHANESİ

Ord. Prof. Dr. A. Süheyl ÜNVER

Viyana'da Nationalbibliothek'in ki 23'ünün yazma fihristleri var-
Hanschriften (Yazmalar) Dairesin- dir. Kütüphane numaralarıyla liste-
de İstanbul Kütüphanelerinden es- sini veriyorum :

— Elhac Abdullah Paşa Medresesi Kütüphanesi fikristi	M x t	675
— Rodosi Merhumun Rodos Kütüphanesi Defteri	Mi x t	303
— Sultan Mehmed » »	M x t	111
— Sultan Süleyman Han » »	B.I.S.r-10	V.
— Kılıç Ali Paşa Medresesi » »	M x t	97
— Hafız Ahmet Paşa » »	M x t	104
— Köprülüoğlu » »	M x t	109
— Şehid Ali Paşa » Şehzâde'de	M x t	110
— İbrahim Paşa » Şehzadebaşında	M x t	100
— Yeni cami Derununda Valde Sultan »	M x t	98
— Beşir Ağa »	M x t	105
— Vefa Kurbinde Kütüphanei Atıf (Defteri Evvel)	M x t	101
— Vefa Meydanında Atıf Efendi K.	M x t	108
— Ayasofya K.	M x t	114
— Galatasaray K.	M x t	673
— Râgıp Paşa K.	M x t	102
— Defteri Kütüphane Der Deruni Sarayı Hümayun.	M x t	103
— Veliyüddin Efendi K.	M x t	99
— Kütüphanesi Aşir Efendi.	M x t	458
— Çarşamba'da Damadzâde Mehmed Murad Efendi.	M x t	95
— Abdülhamid'in Defteri.	M x t	113
— Merhum Ser Etibba Behçet Efendi'nin tereke olunan kitapları	M x t	107
— Defteri Kütüphanesi Merhum Hâlet Efendi	M x t	106

İstisnasız dikkatle hepsini inceledim. Hiç birisinde kitap numaraları kayıtlı değil. Sadece bahislerine göre kitaplar sıralanmış. Bir kaçında bu kütüphaneler tarihini aydınlatacak küçük notlar var. Onu ayrı bir yazımda inceleyeceğim. Bugün bunların mühim bir kısmı mevcut. Onlar erbabınca malûm.

Bu arada bahis konumuz olan Galata Sarayı Kütüphanesi mevcut değil. Mektebi Tıbbiyei Adliyei Şahane'nin 1839'da açılmasından çok önce ayrı bir yerde muhafaza olunacağına, eskiden bildiğimiz üzere Fatih ve Nuruosmaniye Kütüphanelerine taksim edilmiştir. Bu kütüphanelerin kitaplarını birer birer gözden geçirirken «Galata Sarayından» kayıtlarını gördüm. Şimdi Viyana'da bütün bu kitapların bir yazma fihristi var.

Galata Sarayı Kütüphanesi Fihristinden (M x t 673) öğrendiklerimiz :

«Galata Sarayının Kütüphanesinde mevcut kitaplar beyan olunur. Fi. S. sene 1236 (.....). Soldan başlayarak yazılmıştır. Başta Kur'ânı Kerim cüz'lerinden altısı kayıtlı. Fenlere göre kitap sayıları. Birer birer saydım :

	<u>Adet</u>
Tefsirler	38
Tefsir Haşiyeleri	19
Hâdisler	56
Usulü Hadis	5

Fıkıh	77
Usulü Fıkıh	12
Kelâm	38
Lûgatler	26
Sarf	8
Nahiv	53
Mantık	21
Hikmet	2
Meâni	14
Edebiyat	52
Tasavvuf	20
Tarihler	60
Adab	5
Riyaziye	18
Tıp	11
Murakka'lar	20

Cümlesi 550 kitaptır. Bunlar bizde iki kütüphaneye taksim olunduğuna göre Galata Sarayı kayıtlarıyla bulunabilir. Biz Edebiyat, Riyaziyat, Tıp kitaplarıyla tarihlerin mühimlerinden birkaçının ismini yazdık. Bunlar yeni Viyana tetkiklerim içinde Millî Kütüphane kitapları hakkındaki not defterimin birincisinde kayıtlıdır'. Buraya yalnız Tıp Kitapları ile güzel yazı murakkalarını alıyorum.

Tıp Kitapları : İbni Sina Kanunu, Davut tezkeresi, Etibba tezkeresi, Gayetül Beyan, Gunyetül Muhlisin, Tıbbı Cedid, Calinos, İbni Baytar Müfredatı, Türkçe İbni Şerif

¹Tetkiklerime esas olan bu defterler : Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıp Taihi Enstitüsü Kütüphanesinde arzu edenlerin emirlerine âmededir.

Tıbbı, Tıp bil Fârisî ve Tıptan Baytarname.

Murakka'lar da şu hattatların isimleriyle dir :

İbni Şeyh, Derviş Ali, Hocazâde, Hafız Osman, Seyyid Abdullah, Mehmed Rasim, Ramazan Efendi İbni İsmail, İsmail el Zühdi, Hüseyin Haffazâde, ... Efendi, Esseyyid elhac Mehmed Şekerzâde, Derviş Abdi, Ömer ül Arzi Rumi Hafız Mehmet bin Hüseyin, Derviş Ömer ül Cevri, Hasan ül Üsküdari, İbrahim Daimi, Abdüllah ül Vefai, Mehmet Mustafa bin Zülfakkar, Ahmedül Huseyni.

Diğer fihristler İstanbul'da

XIX'uncu asır başında Türk hattatlarına herhalde para ile istinsah ettirilmiştir. Fakat, bu Velfenburg namında bir müsteşrikin mevcut aslından el yazısıyla. Ben notlarımı bu nüshadan aldım.

Fihrist geniş 22 sahife tutuyor. Kenarları çifte kırmızı cedvellidir. Kötü ve yanlış bir imlâ ile yazılı. Noktalarına dikkat olunmamış. Biz karine ile notlarımızda doğruladık. Kitap isimlerindeki yanlışlar için şu misâl kâfi: «Esasül İktibas» «Esasül iftiyas» şeklinde yazılı. Bugün bulunmayan Galata Sarayının Kütüphanesinin fihristi olmasından, dolayı bizce değeri fazla.